

„Stajere“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrť leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računirajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojše št. 3.

Stajere

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 47.

V Ptuj v nedeljo dne 24. novembra 1907.

VIII. letnik.

Mi gremo naprej...

Naš urednik je pravzaprav najrevnejši človek na svetu. Brez šale, — kajti pečati se mora s slavnoznanom, vsaki dan se spreminjajočo „slovensko politiko...“ To ni tako lahko, kajti politiziranje je težko delo, ako ni gotovih političnih strank, ako menjajo voditelji prvaštva svoje „prepričanje“ kakor umazano srajco. Evo dokaze, da je tako!

Poglejmo najprej Koroško! Pred volilnim bojem za državni zbor je agitiral Brejc-Podgorčev „Mir“ proti ideoleži na „katoliškem zboru“. Podpirali so ga v tej agitaciji kranjski liberalci. Potem so se voditelji „Mirove“ stranke kranjskim kaplanom in člndranemu dr. Šusteriču pokorili in kranjski liberalci delajo zdaj proti „Miru“ ter izdajajo celo svoj lastni list pod hivanjskim imenom „Korošec“.

In na Štajerskem? Ista slika! Novopečeno „narodno stranko“ so ustanovili pod pretvezo, da hočejo z njo klerikalnega zmaja ubiti. Z istimi besedami kakor mi so stopili celjski prvaški dohtarji v volilni boj in z našimi glasovi ata bila izvoljena Ježovnik ter Roblek. V državnem zboru pa sta stopila Roblek ter Ježovnik v „Jugoslovansko zvezo“, v kateri sedi cela vrsta klerikalnih farjev. Večina njihovih predlogov se je tikala uradnikov in Ježovnik je na glavnem zboru „narodne stranke“ sam priznal, da je glavno vprašanje za prvake „uradniško vprašanje“.

Istotako smešno slika kaže n. p. celjski listič „Domovina“. V začetku je bil klerikalni in je napadal vse, kar ni trobilo v črni rog štajerske kaplanokratije. Potem zopet je priporočala „Domovina“, naj se duhovnikom v obraz pljune. In ko je zopet par tednov klerikalstvo trobila, postala je nakrat odločno „narodna“ in „liberalna“. Kaj naj rečemo o listu, ki je vsaki teden drugega prepričanja? Takšni list ne zasluži drugega imena, kakor človek, ki proda svoje prepričanje za pečeni krompir...

In klerikalci? Te ljudi izpoznava ljudstvo

z vsakim dnevom bolje. Najprej so bili zastopniki vseh slojev ljudstva; potem so postali nakrat „kmetški vezarji“. Ali to klerikalno „kmetško prepričanje“ jim ni brnilo, da so se pokorili vladni komandi in da se zavzamejo za nagodbeni načrt, ki je kmetijstvu v največjo škodo. Za kmeta pravijo da so, — za kmeta bodojo klerikalci toliko časa, da vbogi kmet ne izkrvavi na križu trpljenja...

Ali se naj take stranke resnim smatra? Ali ni škandal, ako se dela politiko edino v to svrhu, da bi postal recimo dr. Sušteršič minister? Ali ni škandal, ako se dela politiko edino za to, da bi se Plojev vpliv varoval, ki je sicer v zadnjem času zaradi zadeve z onim otrokom izgini? Ali ni škandal, ako se pita ljudstvo s kamenjem, ko zahteva kruha? ... Res žalostno je, da imamo še toliko nezavednega ljudstva, ki veruje praznim besedam in se da zaslepiti od lažnivih širokoustnežev...

* * *

Ali mi gremo naprej! Z vsakim dnevom se poveča število naših somišljenikov na Štajerskem in Koroškem. Z vsakim dnevom je število naših naročnikov večje. Z vsakim dnevom pridobimo kakšni občinski zaostop. Z vsakim dnevom vložijo pametni stariši zopet novo prošnjo za nemški podduk. Z vsakim dnevom se zgradi nove nemške šole. Mi gremo naprej, kajti — brez praznih besed, brez nemestnih obljub nam je mogoče, ljudstvu resnično pomagati.

Resnično pomagati! Mi ne prinašamo dvojezičnih pečatov in zboljšanja duhovniških plač. Ali mi povečujemo vpliv našega ljudstva, kajti za nami stoji večina odločnih nemških poslancev, ki imajo moč, da prisilijo vlado, da se zavzame za naše potrebe. Kaj so prinesli Korošec, Pišek, Roblek, Benkovič, Ježovnik o tutti quanti domu? Strankarski prepir, pod katerim trpi sleherno gospodarsko delo. Za „jugoslovanskega ministra“ se jim gre, za „trgovsko akademijo“ v Ljubljani se zavzemajo, za prvaške

uradnike se borijo, — gospodarsko delo pa puštijo nam!

Ponavljamo to še enkrat, v kljub tem, da ljudstvo vse to že davno ve in razume!

Zdaj pa prihaja zima, kmet se odpočije malo od najhujšega dela in ima vsaj toliko časa, da se izobražuje za trenutek. V tem času bomo shode, gospodarska predavanja, izdajali podučne knjige, odpirali ljudstvu oči! Zaupniki v krajih, kjer bi imeli radi napredne shode, naj se obrnejo k nam. Priskrbeli bomo vse!

Tako bodojo ljudstvu polagoma lupine raz oči pale, — tiste lupine, ki so mu jih prvaki pritisnili, da ne bi videlo, kako je vbogo, izstradanano, zanemarjeno, lačno in zatirano... Tako bomo tudi v bodočnosti naprej korakali!

Politični pregled.

Zveza kmetških poslancev v državni zbornici, kateri pripadajo vsi od kmetov izvoljeni poslanci brez razlike narodnosti, obdržala je v navzočnosti 84 oseb sejo glede avstro-ogrške nagodbe. Novi klerikalni „poljedelski“ minister Ebenhoch se je izjavil za nagodbeni načrt. Ravno tako prvaški poslanec Povše. Napredni poslanec knez Auersperg pa je Povšeta ojestro napadel in nasprotoval nagodbi. Istotako sta se izjavila proti nagodbi poslanca Malik (ptujsko-lipniški okraj) in Kaiser. Končno se je sprejela rezolucija, ki obstoji iz 2 delov. V prvem delu se je izreklo, da nagodba sicer ne zadostuje popolnomo, da pa je vendar boljša od sedanjega stanja in je glasovalo za to 61 poslanec. V drugem delu rezolucije se je izrazilo upanje, da se bode kmetijstvu temeljito pomagalo in so glasovali zato vsi navzoči poslanci. Edinega nastopanja zveze kmetijskih poslancev ni pričakovati, ker so klerikalci svoje prepričanje za par ministerskih sedežev prodali.

Kaj so dobili Madžaroni od pogodbe? Za par ministerskih sedežev so prodali klerikalci

Kadar gorè potujejo...

Povest od sovraštva in ljubezni.
Spisal Karl Bienenstein.

(2. nadaljevanje.)

Kar je Agata Roziki povedala, je bilo resnično. Požurniku ni šlo dobro, odkar je svojega prijatelja izdal. Vasčani niso smatrali lov na žival za greh, temveč za staro pravico in pustili mu čutili, da zaničujejo njegovo dejanje. Ali polagoma se je vse pozabilo. Požurnik je postal najbogatejši kmet doline, od katerega se je vedno kaj potrebovalo; zato se ni hotel nikdo z njim prepirati; Zagorjan pa je marsikaterega prijatelja od sebe spravil, ker je vsakega grdo opsoval, kdor je le eno besedico s Požurnikom izpregovoril.

»S takim lopovom se nič ne govori«, je divjal; »kdor mu še roko da, je ravno tako slab kakor on in pljuni naj se mu v obraz«.

Požurnik je obžaloval to, kar je storil, z vsakim letom bolj. Rad bi podelil roko h spravi, ali Zagorjan je ostal vedno ednak, tudi takrat, ko ju je hotel župnik spriznati. Ja, ko mu je župnik po vseh dobrih brezuspešnih besedah z večno penklesko kaznjivo grozil, zavpil je proti duhovniku: »Ako pride Požurnik v nebesa, potem ne maram jaz tja; in ako sprejme naš Bog take lopove, potem držim raje s hudicem«.

Napram takemu sovraštvu je bil župnik onemogel;

mislil je, da bode pač čas, ki napravi vsacega človeka milejšega, vsa nasprotja odstrani.

Resnično je minulo tudi nekaj let, brez da bi se med sovražnima kmetoma kaj pripetilo. Zagorjan je ponehal celo s psovanjem in župnik je pričel zopet upati. Še enkrat je hotel poizkusiti, ali tokrat ne naravnost. Hotel je spoprijazniti najprej otroke sovražnih kmetov, da bi potem združil i očeta. Zato je naprosil župnik učitelja, naj priuči Toniju igranje z vijolino, Roziki pa petje. Velika čast je bila na koru peti in upalo se je, da bode postal Zagorjan milejši.

Ali tudi to pot se je župnik zaračunal. Sovraštvo Zagorjana ni spalo; bilo je le na straži, da bi v pripravnem trenutku na nasprotnika skočilo. Ko je Zagorjan čul, da je tudi Požurnikov Toni na koru opraviti imel, šel je v šolo in povedal, da njegova hčerka Rozika ne sme več na koru peti.

Učitelj ga je mirno poslušal; potem mu je položil roko na ramo in je rek: »Zagorjan, pogled, zakaj pa naj jaz zaradi tega trpim, kar imaš ti s Požurnikom? Tvoja Rozika ima tako dobri glas in posluh in jazploh ne vem, kje naj v našem malem kraju pevec dobim. Ako ti Roziki več peti ne pusti, skoduješ le meni, ne pa Požurniku. Ta se bode še smejal, ako je njegov fant na koru, tvoja Rozika pa ne. Ali sem ti kdaj kaj storil, Zagorjan, da mi hočeš najboljšo pevko vzeti? Pojdi, bodi pameten in premisli stvar še enkrat«.

In Zagorjan je stvar res premislil. Učitelj ga je na

pravem mestu prijel in z veseljem je to župniku naznanil.

In pretekla so leta. Iz šolskih otrok so postali odrasli ljudje in z veseljem je opazoval župnik, kako je rastle med Roziko in Tonetom ljubezen in vezala njuna srca. Morda bode le konec tega sovraštva, ki mu je napravilo toliko skrbi. Da bi le mlada dva dobro skupaj držala!

Isto si je mislil Toni, ko ni prišel oče dotično nedeljo domu. Ali je oče morda že kaj opazil in hotel na ta način prepričati, da bi Toni občeval s hčerko sovražnika? No, to bi se mu ne posrečilo. S hudicem in s smrtno bi se zanjo boril in ako bi bilo treba, odpopoval bi z njo v tujino.

Takih sklepov pa ni bilo treba. Toni bi to izpoznal, ko bi vedel, kakšne misli je izrazil njegov oče o njegovi zvezi s Zagorjanovo hčerko.

Hladnik je namreč Požurnika vprašal: »Ali si se s Zagorjanom že spoprijaznil?«

»Jaz?« vprašal je Požurnik začuden, »jaz ne vem nič. Kako prides od tega vprašanja?«

»No, no, mislil sem si to, ker sem vidil že parkrat tvojega Toneta s Zagorjanovo Roziko«.

»Mojeva fanta? Ti se pač motiš?« — »Se pač ne motim. Poznam ju kakor tebe in ako hočeš, pa ti pripeljem še pričo, namreč mojeva fanta. Ta celo pravi,